

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Investidura com a Doctor "Honoris
Causa" per la Universitat de València a
Joaquín Catalá de Alemany

Discurs del Sr. Rector Pedro Ruiz Torres

València, 6 abril de 2001

**DOCTORAT “HONORIS CAUSA” DELS PROFESSORS CATALÀ I
DÍEZ-PICAZO**

- Il.lustríssim Senyor Director General d’Ensenyaments Universitaris,
- Excel.lentíssim Senyor Vicerector d’Investigació,
- Excel.lentíssim Senyor Vicerector d’Organització de la Docència
- Il.lma. Sra. Secretària General,
- Excel.lentíssims Senyors Joaquín Catalá i Luís Díez-Picazo
- Excel.lentíssimes i Il.lustríssimes autoritats,
- Membres del Claustre,
- Senyores i senyors,

La Universitat de València acaba de concedir el doctorat honorífic als professors Luis-Díez Picazo i Joaquín Catalá, però són els mèrits de l'un i de l'altre els que dignifiquen la institució que ha tingut a bé reconèixer-los ara com es mereixen. La brillant carrera acadèmica del Dr. Díez-Picazo, la seua tasca docent i com a jurista, la seua extensa obra investigadora, que el converteix en un dels més prestigiosos conreadors del dret civil a Espanya, han estat posats en relleu en la *laudatio* pronunciada pel professor Vicente Montés. Això mateix es pot

dir del Dr. Català, la trajectòria acadèmica del qual, en les seues diverses variants, ha sabut perfectament resumir el professor José Miguel Bolta, i que compren des de l'enorme empremta que la seua dedicació a l'ensenyament ha deixat en nombroses generacions d'estudiants de Ciències, fins a l'impuls extraordinari que va ser capaç de donar a la física a Espanya al crear, fa ara 50 anys, l'Institut de Física Corpuscular, l'IFIC.

De tot el que hem escoltat en les glosses respectives sobreïx un fet que em permetran esmentar de nou, per tal com uneix el professor Díez-Picazo i al professor Català, tot i que el seu magisteri l'han exercit en camps científics tan distants com el dret i la física. En tots dos casos, aquest magisteri va poder donar els fruits que abans tan oportunament han estat ressaltats perquè anava acompanyat d'una ferma voluntat, no menys admirable, de dedicar una part del seu treball a crear les condicions necessàries per a eixir de l'endarreriment, l'aïllament i la mediocritat que caracteritzaven la institució universitària a Espanya durant els anys de la nostra llarguíssima postguerra. El professor Vicente Montés al·ludia a la pobra universitat –si en deixem fora els estudis de medicina, el prestigi dels quals venia de molt enrere– que era

la Universitat de València, dotada d'escassos mitjans i mancada d'influència social quan el professor Díez-Picazo es va incorporar el 1964 a la Facultat de Dret. Des d'allí un grup molt reduït de professors van ser capaços de donar un impuls decisiu a la renovació de la vida acadèmica i van contribuir amb el seu esforç personal a acurtar l'enorme distància que ens separava en aquest terreny de l'Europa democràtica. El Dr. Díez- Picazo, des de la “segona càtedra de Dret Civil”, com aleshores se'n deia, va organitzar seminaris per a investigadors i professors en formació i va participar en activitats de contingut cívic que transcendien el medi purament acadèmic. També per aquests mateixos anys, com sabem, el canvi va començar a manifestar-se en les facultats de Filosofia i Lletres i de Ciències, facultats que havien sorgit el 1857 de la divisió en dos de l'antiga Facultat de Filosofia, però que més tard van romandre subordinades durant moltes dècades, la primera a la Facultat de Dret i la segona a la de Medicina, fins que al final del segle XIX van adquirir una mínima entitat independent en la Universitat de València. El camí de la renovació, que es va intentar al principi del segle XX, i l'autèntica *primavera* que anunciava la reforma educativa de la Segona República, van ser tallats de ple per la guerra i la postguerra i deixaren pas, per desgràcia, a un tradicionalisme desfasat i a una

penúria de mitjans que encara era evident al principi dels seixanta. La Facultat de Ciències a València només havia aconseguit introduir una certa especialització en Química i finalment va poder impulsar l'estudi de la Física a partir del moment en què el professor Català, que des del 1944 ocupava l'única càtedra de Física (Teòrica i Experimental) que hi havia en la nostra universitat, després d'una estada molt profitosa a Bristol, aconseguí crear a Espanya el primer centre de recerca de física nuclear i de partícules, l'IFIC, ara fa 50 anys. En aquell moment, com ens recordava en la *laudatio* el professor Bolta, la ciència i la recerca eren gairebé unes desconegudes a Espanya i la paraula institut només s'aplicava als centres de batxillerat.

En la Universitat de València els nostres dos nous doctors *honoris causa* tingueren un protagonisme destacat en el canvi que a poc a poc començà a produir-se en el medi acadèmic, especialment durant la dècada dels seixanta. El professor Català va desplegar en la nostra universitat una intensa activitat docent, es va fer càrrec del deganat de la Facultat de Ciències des del 1953 fins al 1960, va promoure-hi a l'any següent la creació de la secció de Físiques i el 1967 el Departament de Física Fonamental del qual va ser el seu primer director. Des del 1950

fins al 1973 va ser també director de l'IFIC, avui Centre Mixt Universitat-CSIC i un dels centres d'investigació de major relleu que hi ha actualment a Espanya. El camí recorregut en tan poc de temps el posa de manifest el fet que quan el professor Català el va fundar, fa ara mig segle, l'IFIC només comptava amb quatre becaris, la formació i la investigació dels quals dirigia personalment, mentre que l'any en què estem, entre personal numerari, tècnic i administratiu, becaris pre i postdoctorals, visitants i sabàtics, hi ha prop de 130 persones, amb una productivitat científica molt alta que reflecteixen els més de 180 articles anuals en les millors revistes internacionals, 75 comunicacions a congressos internacionals i més de 60 seminaris impartits sobretot per científics estrangers invitats. En els anys cinquanta, en una època molt difícil i de gairebé absoluta orfandat, pel que fa a la física i en especial a la nova física, el Dr. Joaquín Català tingué la visió i l'empenta necessàries per llançar-se a una aventura que ha donat fruits esplèndids i ho va fer, convé no oblidar-lo, des de la Universitat de València, on va romandre fins al principi de la dècada dels 70. El grup de Català i els seus col·laboradors i deixebles es convertiren, durant molt de temps, en protagonistes destacats, a molta distància, de la renovació de la ciència fisicoquímica a Espanya, a més d'artífexs de la introducció de la física

de partícules, un camp totalment nou i sense tradició prèvia en el nostre medi universitari, que hui experimenta un desenvolupament notable. D'altra banda, l'estada del professor Díez Picazo en la Universitat de València, entre 1964 i 1972, va resultar igualment fructífera, tant pel que fa a l'obra publicada i a la repercussió jurídica que va assolir, com per la influència que el seu magisteri va tenir –i continua tenint– sobre els seus nombrosos deixebles, que han consolidat un grup doctrinal molt reconegut dins i fora d'Espanya. Molts dels seus alumnes són avui prestigiosos professionals del dret que el reconeixen com un autèntic mestre. Lluny ha quedat també en la nostra universitat aquella època en què el dret civil era poc freqüentat, generalment per especialistes en altres branques del dret, sense que hi hagués una investigació específica de renom. En gran manera, bona part de la important tasca investigadora que avui desenvolupa el Departament de Dret Civil i la mateixa Facultat de Dret deu molt al magisteri del professor Díez-Picazo, exercit mentre el van tenir en la Universitat de València.

He parlat reiteradament de magisteri i aquesta és també la paraula que més ha eixit a col·lació en els discursos que han glossat la trajectòria dels nostres dos nous doctors *honoris causa*. Magisteri és una

paraula que m'agrada especialment esmentar en els actes acadèmics, per tot el que comporta i per la necessitat que tenim en els nostres dies de reivindicar-la, però sense oblidar el nou context que precisament l'acció de l'antic magisteri ha contribuït a crear al nostre país. La universitat actual, i està cec qui no vulga reconèixer-ho, es troba a Espanya a una enorme distància de la de fa un quart de segle, tant pel que es refereix a mitjans i possibilitats de formació, com al desenvolupament experimentat per la recerca en les més diverses àrees del saber. Un historiador que no li agrada gens l'autocomplaença, com és Santos Julià, ho posava fa poc de relleu en un excel·lent article sobre la nova reforma universitària. Amb les seues pròpies paraules: *“No hay más que comparar la cantidad y la calidad de la investigación que se publicaba en España hace 70 u 80 años con los trabajos que hoy ven la luz para poner en su sitio a los que siempre andan con el tópico de una permanente decadencia, que, de ser cierta, nos habría sumido en la nada. No ha sido así, desde luego. Lo que hoy se produce como investigación, como ciencia, en nuestras universidades, está a años luz de lo que se producía hace cien o cincuenta años. Es simplemente incomparable y sólo los muy aficionados al tópico autoflagelante de que aquí nadie trabaja, de que aquí todo el mundo- excepto los*

Amb tot, les dues raons anteriors no són les úniques que justifiquen la proposta que en el seu dia va elevar la Facultat de Dret, en la persona del Dr. Díez-Picazo, i la Facultat de Físiques, en la del Dr. Català, cada una d'aquestes amb el suport de nombrosos departaments. Com també se'ns ha recordat fa un moment, a més de l'enorme mèrit d'haver sabut vèncer les dificultats d'una època adversa i deixar-hi una empremta inesborrable com a autèntics mestres, es troba la indubtable vàlua dels nostres dos nous doctors *honoris causa* en les disciplines que han conreat i continuen conreant, la qualitat dels seus treballs i la intensa activitat professional desenvolupada al llarg d'una vida acadèmica per fortuna molt dilatada. Per tot això, la Universitat de València està avui d'enhorabona en rebre al seu claustre el professor Joaquín Català i el professor Luis Díez-Picazo com a doctors a títol honorífic. A l'un i a l'altre el nostre agraïment institucional, que s'afegeix al de tantes i tantes persones que han pogut o no ser avui ací presents i que continuen tenint molt viu el record del seu pas per València i la seua contribució al desenvolupament de la ciència.

l'aventura

Moltes gràcies.